

1. Proloog

Een kolengrijper die je dreigt te vermorzelen; een aanvaring op de Atlantische Oceaan met 800 passagiers aan boord; verdwaald in de Indische Oceaan; een geïsoleerd oponthoud in het niemandsland tussen Oostenrijk en Hongarije; beampten van een Amerikaans ministerie die je uit een vliegtuig plukken; de gastvrijheid van Joegoslaven in het hartje van Bosnië-Herzegovina; het censureren van een vraag in een bijeenkomst van de CEO van AT&T; zeven dagen genieten van een tête-à-tête in een zolderkamertje met veel vodka aan de Stille Oceaan; een medische ingreep die je bijna fataal werd maar door een jonge Franse chirurg werd hersteld ; een open hart operatie van mijn levenspartner die in Frankrijk meehielp m'n leven te redden momenten uit mijn leven; momenten die ik me levendig herinner en waarvan ik de beelden op ieder willekeurig moment uit mijn geheugen op kan roepen. Toch blijkt dat geheugen slechts in beperkte mate in staat te zijn alle gebeurtenissen en ervaringen te herleven. Van tijd tot tijd moeten geluiden, geuren, de hulp en aanwijzingen van mijn levensgezellin en associaties met reële situaties me helpen om mijn geheugen aan te scherpen en zoekgeraakte herinneringen op te sporen. In een poging om na tweeënzeventig jaar een kroniek van al die specifieke herinneringen te starten, moest ik een enorme twijfel aan het nut daarvan overwinnen en het waren de aansporingen van Francine, mijn levenspartner, die me uiteindelijk hebben aangezet om daar althans een begin mee te maken. Daarnaast speelt ook de angst een rol dat met het verstrijken van de jaren je niet meer in staat bent die herinneringen gestalte te geven. Dit alles zal uiteindelijk moeten resulteren in een bundel verhalen waarin de chronologische volgorde van situaties waarschijnlijk geweld aan wordt gedaan en waarin herinneringen aan mijn jeugd, het volwassen worden, de entree in maatschappelijke verbanden, de carrière daarin en het zoeken naar een bepaalde mate van rust en gelatenheid in de gouden jaren van het leven, met elkaar zijn verweven.

Al deze herinneringen vullen een tijdsbestek waarin ik intensief heb geleefd en voeren naar dit moment, waarin ik ze aan de techniek van mijn huiscomputer toevertrouw. Dat tijdsbestek start ruwweg bij mijn zesde levensjaar. Van de jaren daarvóór zijn slechts wat vluchtige momenten opvraagbaar. Dat zijn dan voornamelijk de momenten waarin tandartsen, dokters, ziekenhuizen en pijn een rol speelden. En ... het feit dat ik als vier- of vijfjarige met een bus naar de kleuterschool werd getransporteerd en daar met schaar, lijm, potlood en gekleurde velletjes papier kunst- en onzinnige objecten moest creëren. Wat ik mij wel uit die periode herinner, is dat die kleuterschool zich in een zijstraat van de Wijkraad de Geest straat in Leeuwarden bevond. Het feit dat dat één van de weinige concrete zaken in mijn geheugen is en vòòr mijn zesde jaar in mijn geheugen is geregistreerd, heeft me tot op de dag van vandaag steeds weer verwonderd.

In de jaren die aan de overmeestering van mijn geboorteland door de Duitsers vooraf gingen, zijn de herinneringen spaarzaam. Ik werd als leerling ingeschreven in Gemeenteschool 16 aan de Coornhertstraat, waar mijn lerares ("onze juffrouw") Brons heette. Alleen de achternaam was gangbaar. Juffrouw Brons, de juffrouw die bij het uitdelen van versnaperingen, een gangbaar ritueel bij de verjaardagen van de kinderen van de klas, steevast iets extra's kreeg. Dat was dan meestal een reep chocolade, waar ze dol op was. In die eerste en tweede klas leerden we schrijven, rekenen, de tafels van vermenigvuldiging klassikaal opdreunen, zingen (de noten werden voorgesteld door cijfers), en van tijd tot tijd werden we verder lichamelijk opgevoed in de gymnastiekzaal, een deel

van het gebouwencomplex dat qua omvang bijna net zo groot was als de zes klassen tezamen. Zo kabbelde de tijd voort en leek ik in een redelijk vertrouwde omgeving en in voor die tijd relatief slechte financiële familieomstandigheden op te groeien. De tweede wereldoorlog maakte aan die onbekommerde vroege jeugd een einde. De lagere school werd gedeeltelijk tijdens die oorlogsjaren doorlopen. Daarna volgden vijf jaren waarin de puberteit mij van 'kind' naar een min of meer 'volwassen' individu transformeerde. Na een jaar zeevaartschool vond mijn intrede in het industriële leven plaats. Tien jaar als leerling en stuurman in de Grote Handelsvaart waarvan tevens een half jaar in de zeesleepvaart werd doorgebracht. Een dramatische ommekeer in die carrière volgde toen een verdere loopbaan in de zeevaart onmogelijk leek en mijn industriële belangstelling in ontwikkeling en onderzoek gestalte kreeg. Begeleidende universitaire en op de wiskunde en de informatietechnologie gerichte studies voltooiden het proces waarin de individu zich 'maatschappelijk geslaagd' mag noemen. Wat de waarde van die kwalificatie is, zal door anderen en de toekomst moeten worden beoordeeld. Zelf heb ik daar van tijd tot tijd mijn twijfels over.

De grootste verandering in mijn leven vond plaats toen ik op zestigjarige leeftijd gedwongen werd als 'gepensioneerde' afscheid van een onmetelijk interessante loopbaan te nemen en met mijn 'in een huwelijksverband opgenomen kameraadske' van Nederland naar de Verenigde Staten verhuisde, waar ik tot op dit moment als 'resident alien' (inwonende vreemdeling) de overgang van herfst naar winter, met al de daaruit voortvloeiende moeilijkheden en belemmeringen, beleef. De ervaringen van die eerste drie jaren in het 'buitenland' zijn vastgelegd in mijn "Kroniek van een gepensioneerde emigrant".

Een inventaris van mijn leven dat voor mij en wellicht voor anderen interessante gebeurtenissen en ervaringen bevat zijn in afzonderlijke beschrijvingen weergegeven.

Copyright © Jakob Vlietstra 2010 - 2013